

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIJA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir petiit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Meetingul dela Alba-Iulia.

Discursul de deschidere al d-lui
G. Pop de Băseşti.

Venerat Cler şi iubiti fraţi!

Vă mulţumesc din toată inima, atât în numele meu cât şi al colegilor din birou, pentru înalta onoare de care m-aţi împărtaşit prin votul D-voastră.

Onoarea aceasta este cu atât mai mare, cu cât congresul acesta cuprinde în sânul său întreaga Provincie bisericească gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş în cel mai larg înţeles al cuvântului atât ca număr şi valoare a reprezentanţilor ei, cât şi ca teritor.

Vă salut deci cu toată căldura inimii mele în această cetate istorică. Vă salut în locul acesta sfinţit prin cele mai scumpe tradiţii naţionale şi bisericeşti ale neamului românesc. Aici, în această cetate a Bălgradului, a fost vechea reşedinţă a metropoliei noastre! Aici şi-a ţinut fericitul arhieru Atanasie cu clerul său săborul cel mare, în care înainte de aceasta cu 200 de ani şi mai bine au săvârşit unirea noastră cu sfânta biserică a Romei! Cetatea aceasta este leagănul credinţei şi al bisericii noastre! La umbra ei odihnesc osâmintele părinteşti ale primului nostru arhieru! Numele cetăţii acesteia Alba-Iulia îl poartă cu mândrie mitropolia noastră.

În ce alt loc s-ar fi putut ţine întrunirea noastră de astăzi, dacă nu tot în această veche cetate a Alba-Iuliei, unde cu suferinţele încălzite, cu sufletele înălţate prin aceste tradiţii scumpe şi sfinte, să afle calea şi mijloacele potrivite pentru apărarea sfintei noastre biserici şi naţiuni române de cea mai mare primejdie, din câte au întâmpinat-o dela începutul ei până azi, de primejdia, ce o ameninţă din partea aşa numitei episcopii greco-catolice maghiare.

Aici, în acest loc sfinţit, ne-am adunat, ca să ne inspirăm dela marii noştri înaintaşi, ca să invocăm spiritele marilor noştri bărbaţi şi a celorlalţi fruntaşi ai bisericii noastre. Dela ei să împrumutăm tărie şi lumină, pentruca să putem combate acest atentat monstruos pornit în contra bisericii şi a naţionalităţii noastre, mai ales întrucât aceasta este biserică naţională românească.

Este un lucru foarte trist, că înfiinţarea unei episcopii nu pot să o cvalific decât de un atentat, dar înfiinţarea episcopiei greco-catolice maghiare este pusă la cale astfel, încât acesta este cvalificativul cel mai blând, ce îi putem da, pentrucă ea e plănuită direct ca o armă contra fiinţei noastre de români, având o ţintă de tot streină de menirea adevărată a sfintei bisericii lui Christos.

Episcopia greco-catolică maghiară este astfel plănuită, că ea are să cuprindă un anumit număr şi dintre parohiile ţinătoare de provincie noastră bisericească sub

cuvânt, că în acele parohii credincioşii greco-catolici ar fi maghiari. Prin supunerea lor la noua ierarhie, lipsele spirituale ale acestor credincioşi s-ar putea împlini mai bine şi ar fi scutiţi de pericolul, de a fi romanizaţi.

Cam acesta ar fi scopul mărturisit al noiei episcopii. Altul trebuie să fie însă scopul adevărat al acestei episcopii, scopul rezervat, pe care cei cari pun la cale lucrul acesta se feresc a-l mărtuşi.

Altul trebuie să fie scopul acestei episcopii, pentrucă maghiarii greco-catolici nu au fost niciodată şi nu sunt nici astăzi. Credincioşii bisericii noastre, cari vorbesc limba maghiară sunt fraţi de ai noştri, sunt sânge din sângele nostru, cari în urma vitregiei împrejurărilor şi-au pierdut limba maternă română. Afară de sfânta liturgie toate slujbele şi predicarea cuvântului dumnezeesc li se îndeplinesc acestor credincioşi în limba vorbită de ei, aşa încât în privinţa aceasta întru nimica nu sunt în situaţie mai nefavorabilă decât catolicii latini, cari de altcum se mărturisesc de români şi sunt mulţumiţi în biserică lor românească.

Spre ce scop şi pentru cine se plănueşte aşa dară biserică nouă? Ea se plănueşte, cu menirea de a servi politica de maghiarizare între români.

Din punct de vedere al mântuirii sufletelor biserică aceasta precum nu e reclamată astăzi din partea nimăunii, astfel nu va fi reclamată nici în viitor.

Ne vom afla faţă în faţă cu o instituţiune, care sub firma bisericeii greco-catolice maghiare şi fiind împărtaşită de toate bunătăţile ce le poate da un guvern, va servi de refugiu, pentru toţi scăpătaţii, va aduna în sânul său toate sufletele slabe şi cu ajutorul acestora se va vârî pretutindenea printre şirurile noastre.

Şi procesul acesta va avea un spor cu atât mai mare, cu cât biserică noastră va fi lipsită pe rând de toate favorurile, de toate condiţiunile de viaţă atârătoare dela puterea publică.

Iată, onorat congres, care este scopul adevărat al bisericii greco-catolice maghiare. Ea este considerată — şi cu drept cuvânt — ca un triumf al politicii de maghiarizare a guvernului. Toată presa liberală, care altcum înfiinţarea unei episcopii ar înregistra-o simplu între noutăţile zilei, scriu nesfârşite imnuri de preamărire la adresa celor ce au ştiut să clădească un stâlp atât de puternic pentru statul naţional maghiar. Opinia publică maghiară, chiar şi cea, care nu este catolică, până şi calvinii şi ovreii jubilează pentru acest succes patriotic al guvernului.

Cine să nu fie convins despre aceasta, cumcă episcopia greco-catolică maghiară e menită să servească ca mijloc de maghiarizare, şi

ca să cuturească limba şi fiinţa noastră românească?

Cine nu vede că prin plănuita episcopie se calcă întregitatea bisericii noastre, se calcă în picioare drepturile limbei româneşti în biserică noastră, drepturi garantate atât în actul sfintei uniri şi în Bulla despre restaurarea Metropoliei şi se face silă credincioşilor noştri ca fără voia şi dorinţa lor să treacă în sinul unei biserici, care e alta şi deosebită de biserică noastră?

Onorat congres!

Preasfinţii noştri arhieru au apretiat pe deplin primejdia, ce ameninţă biserică noastră din partea plănuita episcopii greco-catolice maghiare, şi la rândul lor au făcut tot ceace se putea aştepta dela ei pentru ca să scape de aceasta vijelie corabia ce o cârmuesc.

Se putea oare, ca noi fi şi membrii acestei biserici să nu sărim în ajutorul arhieruilor noştri, să nu dăm expresiune sentimentelor noastre de indignare şi de revoltă în faţa acestui atentat pus la cale cu atâta violenţie?

Numărul atât de impunător al Dvoastră e dovadă, cumcă glasul celor ce au conchiat acest congres a răsunat ca o trâmbiţă de arhangel, este dovadă cumcă toţi credincioşii români greco-catolici şi întreg neamul românesc sunt adânc pătrânşi de mărimea primejdiei şi că toţi sunt gata în tot momentul să sară întru apărarea celor mai scumpe comori ale noastre.

Cu deplină mândrie pot constata, cumcă glasul acestui congres este în toată puterea cuvântului glasul întregii provincii metropolitane greco-catolice de Alba-Iulia şi Făgăraş, este chiar glasul întreg neamului românesc, care e chemat să discute asupra acestui atentat şi să desvălească înaintea celor competenţi adevărata lui faţă.

Nu ne îndoim, că acţiunea aceasta a noastră va avea darul de-a preveni la timp primejdia. Şi dacă cu toate acestea din motive neatârătoare de noi şi contra speranţelor noastre, episcopia maghiară totuşi se va înfiinţa, atunci putem asigura pe ori şi cine cumcă turma cuvântătoare reprezentată la această conferinţă se va preface întrun val neadormit, care nu va afla repaos până nu se va scăpa de acest vrăjmaş hotărât al ei.

Astfel întrunirea noastră de astăzi după voia lui Dumnezeu e chemată a se înşira între epocarele evenimente ale bisericii noastre legate de cetatea Alba-Iulia. Salutând din inimă întreaga adunare şi în special salutând pe fi bisericii surori româneşti, cari au venit să înalţe prin prezenţa lor acest congres — declar şedinţa de deschisă.

**

Adunarea.

— Raport special. —

O impozantă adunare, cum rar s-a mai văzut la noi! Români verzi şi drepti ca stejarul au venit din apropiere şi din depărtări, din Maramurăş şi Bihor, din Săcuime şi Sătmar, au venit în vatra Murăşului, la cetatea crăiască a Bălgradului, spre a-şi ridica glasul întru apărarea legii şi limbii lor primejdite. Au venit coştii de ceea ce face, s-au purtat cinstit şi entuziasmaţi pentru cauză şi s-au depărtat mulţumiţi în suflet, că şi-au împlinit o scumpă datoriţă, şi cătră D-zeu şi cătră naţiune.

Mulţimea.

Valea Murăşului pe la Alba-Iulia a fost năpădită în ziua de ieri, 29 Maiu c., de o mare mulţime de oameni. Deja Marţi se observa pe trenuri şi în oraş la Alba-Iulia o mişcare vioală, deosebită. Iar trenurile de noapte numai cu greu puteau să ducă la locul adunării mulţimea concentrată din toate părţile. Din împrejurimea apropiată au venit cei mai mulţi cu trăsuri şi pe jos, în grupuri. Din fiecare comună din jurul A-Iuliei au venit câte 50—300 de oameni. Murăşul crescuse şi în unele părţi a esundat. Aceasta însă n-a împedecat mulţimea în calea ei. Oamenii au trecut prin apă cu trăsurile şi pe jos, expunându-se unui formal pericol.

Intrarea în oraş s'a făcut în grupuri mari, impozante, în ordine exemplară şi cu toată frumuşea. Cu deosebire s-au remarcat patru grupuri intrând pe şoselele de cătră: Teiuş-Sântimbru, Valea-Ampoiului-Zlatna-Abrud, Secaş-Drâmbăr şi Viuş-Sebeşul său. În frunte cu preoţii şi învăţătorii lor şi cu alţi inteligenţi dela ţară.

Am observat mulţi credincioşi de pe la Cluj, apoi din comunele periclitare de prin Sătmar, Sălaj, Maramurăş şi Bihor, grupuri mai mari şi mai mici, conduse de preoţi.

Numărul credincioşilor adunaţi, între cari şi gr. orientali, s-a evaluat la 18—20 mii. Din aceştia majoritatea covârşitoare (la vre-o 15—16 mii) au fost ţărani, iar restul preoţi, învăţători, advocaţi, proprietari şi alţi inteligenţi. Între aceştia remarc în fuga condeiului pe următorii:

Din *Flaj*: Dr. Izidor Marcu, Dr. V. Suciu, Ştefan Roşian, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Ioan Sămpălean, toţi profesorii liceului, şcoala de fete şi preparandie, toţi advocaţii, Iacob Popa secret. metrop. cu întreaga cancelsria metropolită, oficialii dela casa centrală arhidiecezană, prefectul tipografiei V. Suciu cu tot personalul, toţi meseriaşii şi comercianţii din Blaj în frunte cu Victor Muntean, etc. multe dame din Blaj.

Din *Sănmărtin*: Simeon Căluţiu, Dr. R. Boila şi mai mulţi intelectuali. Din *Gherla*: Dr. Romoţai adv. arh. Din *Lugoş* n-a fost nimenea din cauza esundărilor.

Din *Oradea*: Dr. Cornel Vulc canonic, Ioan Butean canonic, Dr. Coriolan Pop.

Din *Sibiu*: Togan Nicolae protopop.

Din *Abrud*: Dr. L. Pop, Dr. Ciuta,

toţi advocaţii şi inteligenţa gr. cat. împreună cu o mulţime de moţi.

Din *Sassebeş*: prot. Eugeniu Păcurariu.

Popor din jurul *Aindului* sub conducerea popii Nicolae Marcu.

Din *Feleud*: pe jos, toţi advocaţii şi meseriaşii în frunte cu protopopul *Ioan Maior*.

Din *Şard* şi din jur şi *Valea Ampoiului* au venit la două mii de oameni în frunte cu preotul *Euea Bota*.

Din *Ludoş*: protopopul Nicolae Solomon.

Inteligenţa română din Turda şi jur, Cluj, Huedin.

Dintre fraţii gr. or. am observat pe Dr. A. Vlad, Dr. V. Moldovan, Dr. Ştefan, Dr. Lazar, Nicolae Maniu bătrânul preot octogenar, prot. Sergie Medean, prot. local. Teculescu, pâr. Băieşan din Zlatna. În total cam vre-o 20 preoţi şi cam vre-o 20 învăţători gr. or.

Şedinţa I.

Această mare mulţime s'a îndreptat în parte spre biserică gr. cat. din Maieri (mănăstire), unde s'a oficiat un serviciu divin, apoi s'a concentrat, în centrul oraşului în parcul de lângă piaţa principală, unde, în rescaurantul din parc, s-a ţinut adunarea.

Şedinţa I. a fost deschisă la orele 10½ de d-l *Dr. Ştefan C. Pop*, în calitate de raportor al conferinţei din Budapesta. A rostit o frumoasă şi avântată vorbire, subliniată de dese şi unanime aprobări şi pe care o vom publica în întregime. În urmă propune, ca adunarea să se constituiască. Constituirea se face cu unanimitate şi între vii aprobări astfel:

Preşedinţi: George Pop de Băseşti, Dr. Isidor Marcu.

Vicepreşedinţi: vicarul Marchiş, vicarul Haliţa, Dr. Teodor Mihali, Andreiu Cosma.

Notari: Dr. C. Vellean, Dr. Bolla, Dr. Rusu, Dr. Niculescu (Blaj), Dr. Grigorie Pop, Dr. Ioan Cherecheş.

Verificatori: Ştefan Roşian, Dr. I. Marcu, I. Micu protopop, Dr. Macaveiu, (Blaj) Dr. Dănilă Sabo.

Discursurile.

Prezidentul, d-nul Pop de Băseşti, deschide adunarea prin un interesant şi valoros discurs, pe care îl dăm în întregime în fruntea numărului de azi.

Acest discurs, cum şi glasul celorlalţi oratori era des întrerupt de aplauze şi vii aprobări şi de exclamaţii caracteristice eşite din gurile ţărănilor.

— *Români suntem şi vom fi până la moarte!* — răsona glasul unui grup de ţărani.

Din altă parte se auzea:
— *Vom trăi ca Români până la capătul lumii!*

Apoi iarăş:
— *Suntem creştini, şi nu v.e. dăm păgâni!*

— *A altuia nu ne trebuie, ve-i al nostru nu dăm!*

Un glas puternic de ţaran strigă:
— *De cât să ne facem Unguri, mai bine murim cu tăii!*

Şi altele de felul acesta.

După d-nul Pop de Băseşti ia cuvântul canonicul din Gherla *Dr. Domide*. Vorbeşte însufleţit, cu multă putere de convingere, făcând o impresie

siune adancă asupra auditorului. Propune să se expedieze telegrame de adherență și loialitate Sanctității Sale Papei, M. Sale și arhierilor bisericii gr. cat. române. Propunerea să primește și să execute.

Telegramele.

Telegramele sunt următoarele:

Eminentissimo Cardinali Merry del Val Roma Vaticano.

Fideles e Clero et laicatu Provinciae metropolitanae Alba Iuliensis in hac ipsa Transylvania antiqua et celeberrima civitate hodie numero amplissimo pro tuendis iuribus Ecclesiae romicae ab Apostolica Sede solemniter concessis et approbatis in publico comitio congregati summa cum veneratione filiale nostrum obsequium ad pedes Beatissimi Patris deponentes atque paternam Ejus tutelam enixe efflagitantes humiliter apostolicam imploramus Benedictionem. Decisiones comitii proximo deebus sanctae Sedi substernentur.

Georgius Pop, Isidorus Marcu comitii praesides.

Cancelaria aulică.

Wien.

Preoții și poporul român din provincia metropolitană gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș întemeiată din îndurarea Majestății Voastre, întruniți în Alba-Iulia în număr de 15,000, îngrijați pentru viitorul acestei metropolii în urma planului noii episcopii gr. cat. din Ungaria, plini de încredere și supunere, fiind cu tărie și pe mai departe la întregitate bisericii noastre, la firea și constituțiunea ei și la libertatea deplină a cultului în limba sa liturgică românească, asigurate prin legile fundamentale ale iubitei noastre patrii, depunem o magiile noastre de fidelitate la treptele înaltului tron, pentru a cărui strălucire atât părinții noștri cât și noi înșine nici o cruțare de sânge și avuțul nostru, n'am făcut și nu vom face în viitor.

*Gh. Pop de Băsești.
Dr. Isidor Marcu.
prezidenții congresului.*

Arhierilor:

Clerul și poporul din Provincia de Alba-Iulia și Făgăraș întruniți în număr de circa 15,000 în Alba-Iulia pentru apărarea drepturilor acestei provincii se alișează pe toată dragostea precum în trecut așa și acum de *Excellența Voastră (resp. Ilustritatea Voastră)* cerând arhierescă binecuvântare — *Vă mulțumim pentru ostenețele susținute în apărarea acestui sion.*

Alți oratori.

Urmează la cuvânt d-nul *Dr. Gavrilă Tripou*, cu cunoscuta sa oratorie captivantă. Propune și adunarea primește și alege o comisiune de 100 de membrii, din întreaga provincie metropolitană, pentru redactarea proiectelor de rezoluții și a unui memorandum către Papa. Comisiunea aleasă se retrage și își începe lucrarea.

Mai vorbește cuminte și cu mult elan d-nul *Dr. Vasile Lucaciu* și la fine propune, ca întreg norodul cre-

dincios adunat să facă un pelerinaj la mormântul episcopului *Atanasie*, în progadia mănăstirii, în Maieri.

Cu aceste ședința s-a închis.

Pelerinajul.

Miile de oameni punându-se în mișcare, își îndreptă pașii spre cimitir, care e năpădit de mulțime. Mormântul e provăzut cu un frumos monument, ridicat de marele arhieru *Vancea*.

La mormânt se ridică din mulțime protopopul Clujului, d-l *Dr. Elie Dăianu* și în cuvinte frumoase revocă amintirea vlădicii *Atanasie* și face apoteoză Unirii. A mai ținut o frumoasă cuvântare d-l prof. *Sâmpăleanu*.

Un salut.

Mulțimea s-a resfirat prin oraș. Un grup uriaș s-a adunat în parc, la restaurant, unde se discută viu evenimentul zilei. La un moment dat s-a ridicat d-l *Vasile Goldiș*, directorul «Românului» și a rostit un fascinant discurs, în spirit național. D-l *Goldiș* salută pe frații gr. cat. în numele Românilor gr. orientali. Accentuiază, că Români una sunt și nu pot fi despărțiți în două, căci e *lore și neînfrântă legătura de sânge și de limbă.*

Aderențe și proteste.

La adunare au sosit o mulțime mare de adrese de aderențe și proteste, de la parohii, corporațiuni, protopopiate, de la preoți și laici. Proteste au sosit de la multe parohii periclitale, între care amintim parohiile: *Hotoan, Hădărău, Sighet, Bicz, prot. gr. cat. Samșon, Coronel* cu filia *Ser; Nima, Iosip, Pișcar, Samoš-Hesdate, Vizsilvas, Dindeleag, Ilva-mare, Rodna veche, Girolt, Chiesd, etc.*

Dintre telegrame dăm azi telegrama P. S. Sale *Dr. Radu* dela *Grade*, cetită de *Dr. R. Boila*:

Nestrămutată încredere urând întru vitalitatea măreței opere a părinților noștri dela anul 1700, implor darul Domnului peste cei ce au alergat cu însufletire în vechia și istorica cetate Alba-Iulia, pentru apărarea drepturilor bisericii gr. cat. românești, și doresc ca ostenețele lor să fie cât mai bogate în roduri menite a promova interesele spirituale ale credincioșilor noștri și mărirea neamului românesc.

Episcop, Demetriu Radu.

Ședința II.

La 3½ ore d-l președinte *Gh. Pop de Băsești* deschide din nou adunarea și dă cuvântul d-lui *Dr. Iuliu Maniu*, raportorul comisiiei de 100. D-l *Maniu* e primit de adunare cu acclamări furtunoase, cari țin câteva minute. Cu o dicție clară și cu logica precisă, care-l caracterizează pe acest distins fiu al neamului nostru, espune istoricul chestiunii bisericii greco-catolice. Monumentala cuvântare ținută de domnul *Maniu* o vom publica.

Ca încheiere ceteste rezoluțiunile următoare, cari sunt primite cu acclamațiuni unanime și cu o însufletire de nedescris.

Rezoluțiuni.

Rezoluțiunile luate în Congresul Românilor gr. cat. uniți cu Roma:

I. Având în vedere că înființarea noii episcopii gr. cat. ma-

ghiare, prezentată la Roma ca o episcopie gr. cat. cu limbă grecească, nu o îndreptățește nici istoria, și nici lipsede sufleteste ale așa numiților gr. cat. maghiari,

2) având în vedere că înființarea noii episcopii gr. cat. maghiare osândește scopul bisericii lui *Christos* de a nu face din biserica un instrument politic de desnaționalizare și de siluire, și o osândesc și interesele generale și ale bisericii: de a păzi pacea și bunăînțelegerea între credincioși, și de a încunjura frecările religioase, Congresul e de convingerea că:

înființarea episcopiei gr. cat. maghiare pentru multele rele, cari pot urma din cauza ei, e primejdioasă.

3) Având în vedere că prin înființarea planuitei episcopii gr. maghiare chiar și în forma contemplată de guvern se calcă în picioare drepturile rezervate de strămoșii noștri cu prilejul unirii lor cu Roma: de a rămânea în ritul și limba noastră românească și ca prin ea să vatămăm și drepturile date și garantate din partea Sf. scaun și primite din partea noastră, de a fi totdeauna împreună și la provincia gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, și astfel vatămăm integritatea teritorială a provinciei noastre mitropolitane, congresul protestează contra înființării acestei episcopii gr. maghiare așa, precum e contemplată de guvernul maghiar.

II. — Decide a trimite un memoriu în înțelesul acestor rezoluțiuni la Sf. scaun apostolic din Roma, și esmite o deputație constatătoare din membrii biroului congresului la In. P. S. D. Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș *Dr. Victor Mihályi* pentru a-l ruga să înainteze acest memoriu la Sf. scaun.

Tot aceasta deputațiune va ruga pe In. P. S. D. arhiepiscop și mitropolit ca împreună cu P. S. arhierii suffragani să conducă în timpul cel mai apropiat un pelegriaj la Roma.

II. — Pentru îndeplinirea hotărârilor luate, congresul esmite o comisiune de 50 membri, care va avea să i-a toate măsurile necesare și legale întru apărarea drepturilor autonomice ale bisericii române gr. unite cu Roma, și pentru păstrarea limbei românești în aceasta biserică, chiar și în cazul dacă episcopia planuită s'ar înființa.

Memorandum.

După primirea rezoluțiunilor dl președinte dă cuvântul d-lui *Dr. Alexandru Vaida*, care asemenea distinsului său președinte, e primit cu acclamațiuni cari nu mai voiau să înceteze.

Di *Vaida* ceteste memorandumul, adresat Sftului Scaun dela Roma, care e primit în întregime cu acclamațiuni unanime. După cetirea memorandumului dl *Vaida* face un scurt și entuziast comentariu, pe care de asemenea îl vom publica. La timpul potrivit vom publica și memorandumul, astăzi nefind oportună această publicare.

După d-l *Vaida* au mai vorbit d-nii

Constantin Lucaciu și Dr. Victor Bonțescu, cari prin verva și adevărurile spuse au contribuit la entuziasmul, care stăpânea toate sufletele.

La 5 ore d-l președinte a închis adunarea în vreme ce o ploae torențială venea să încununeze cu abundența sa rezultatul final al memorabilei adunări.

În sfârșit d-l *Ștefan Pop* a făcut o propunere pentru alcătuirea unui album, care să eternizeze acest în veci nouitât meeting.

Propunerea s'a primit cu însufletire unanimită.

Astfel a decurs și s'a încheiat un meeting răsărit din revolta unui neam, dornic de dreptate și de vremuri mai bune.

Desbaterea proiectelor militare s'a început în ședința de ieri a camerei, ceea ce constituie fără îndoială un succes al guvernului Lukacs—Tizza. Dorul de pace și șansele înfăptuirii acestei păci, ce se manifestă cu deosebire în sânul partidului koalitișt, au făcut pe opoziționali să renunțe deocamdată la arma «ședințelor secrete» și să asculte pe primii doi oratori, anunțați, că vor lua cuvântul la desbaterea proiectelor reformei militare.

Înaintea ordinei de zi deputatul Barabas Bela și-a motivat propunerea privitoare la invalidarea alegerii de prezident alui Tizza. Tizza n-a încuviințat desbaterea acestei propuneri, pe motiv, ca nu îi s'a prezentat în scris cum o cere regulamentul. După ce deputații Eitner, Bikady și Polonyi prezentele șezzele lor camerei și după ce deputatul Kovacs se eschide dela ședințe din nou pe timp de trei zile, se intră în ordinea zilei.

Koalitiștul Thaly apelează la toate partidele să contribuie în interesul țării și al restabilirii armoniei între rege și năușne la înfăptuirea păcii. Ocupându-se apoi cu reformele militare prezintă o rezoluție, cerând validitatea în măsură deplină a limbei maghiare în armată. Deputatul, Kállay al doilea orator, nu primește proiectul.

Urmează în fine două interpelații. Dp. Endreay interpelează în chestia aplicării de muncitori streini la lucrările de pământ ale căilor ferate de stat, iar dp. Lovasz în chestia alegerii din Zenta. Cu aceste ședințe se încheie. Azi continuă desbaterea reformelor militare.

Spre pace! Dacă nu va interveni o întorsătură neașteptată, atunci stăm în ajunul proclamării păcii între partidele unite opoziționale și între guvernul Lukacs. În ședința continuativă de ieri a șefilor opoziției s'au clarificat ultimele chestiuni controversate și pe astăzi se așteaptă stabilirea definitivă a acordului.

Cu toate aceste sunt voci de presă, cari relevă greutatea stabilirii unui acord între socialistul *Bokányi* și agrarianul feudal *Károly* în ce privește dreptul electoral, de altă parte între *Iusth* și *Tizza*.

«*Neue Freie Presse*» prezintă ca probabilă retragerea lui *Iusth* din viața politică în urma deosebirilor de vederi, ce ar exista între el și o parte a partidului său.

Externe. Din cercurile parlamentare engleze se anunță, că în

timpul sesiunii parlamentare se vor face propuneri pentru convocarea unei conferințe internaționale, menită a restabili pacea între Italia și Turcia. Se va discuta și asupra chestiunii, dacă flota franceză din Mediterana e destul de puternică, spre a da concurs Angliei, având în vedere că flotele Germaniei, Austro-Ungariei și Italiei, care astăzi se află în proporția de 2:3 față de flota franceză, vor fi la sfârșitul anului egale cu aceasta din urmă. Cercurile competente engleze se vor ocupa și cu chestiunea, dacă Anglia în situația actuală a Europei, s'ar poate încrede în propriile ei forțe, sau dacă e nevoie să încheie alianțe cu alte puteri. O alianță formată cu Franța ar contribui la menținerea echilibrului în Europa, așa că Anglia nu ar fi nevoită să se izoleze.

— *Monitorul oficial al vilietului din Constantinopol publică o înștiințare cu privire la expulzarea italianilor. Acei cari nu vor părăsi orașul până la 12 Iunie vor fi expulzați.*

Serbări la centenarul lui Bariț.

In Zărnești.

Peste 20 ani a trăit *George Bariț* în comuna Zărnești, ca director comercial al fabricii de hârtie, pe care au înființat-o aici între anii 1852—1857 sub supravegherea lui, 22 comercianți români din Brașov, apoi *Iacob Murășianu* profesor, *Ioan Mețianu* (actualul mitropolit) și *Vartolomeu Mețianu* medic su v. protopop în Zărnești, cu un capital social de 80.000 floreni. În acest lung interval el a desfășurat o activitate apostolică pentru înaintarea pe toate terenele a poporului din Zărnești și din comunele învecinate.

Comitetul despărțământului «Zărnești» al Asociațiunii și-a împlinit deci o sfântă datorință, când în ziua de *Duminică 13/26 Mai a. c.* (1-a zi de *Rusalii*) a sărbătorit în comuna Zărnești comemorarea de 100 ani a nașterii lui *George Bariț*. În această zi preoții din toate comunele despărțământului au înălțat rugăciuni pentru odihna suftească a marelui bărbat, iar la 4 o p. m. s'a ținut un festival în edificul școlii din Zărnești. Festivalul, la cari a asistat o mare mulțime de popor, a decurs după următorul program: *Directorul desp.* *Ioan Ioniță*, ing. silv., a ținut un cuvânt de deschidere, prin care a arătat în general viețea și activitatea lui *G. Bariț*. Un cor improvisat al inteligenței locale cu concursul câtorva studenți ai școlii comerciale din Brașov, a executat în cvartet cântările «Pe al nostru steag e scris unire» de *Porumbescu*, «*Auzi valea*» de *Vidu și Calcă* române de *Vidu*. *Advocatul Dr. Eugen Sâmpăleanu* a cetit poeziile «*Mama*» de *Coșbuc* și «*Sătră*» de *Eminescu*. *Medicul Dr. Pompiliu Nistor* a ținut o conferință despre «*George Bariț și Asociațiunea*», iar *Inv. Pompiliu Dan* a arătat ce activitate a dezvoltat *G. Bariț* pentru comuna Zărnești și comunele învecinate. Festivalul s'a încheiat printr-o cuvântare însufletită a protopopului *Ioan Hamze* pentru sprărijirea întreprinderilor naționale.

Astfel au onorat Zărneștenii memoria celui, care prin faptele sale izvorâte din dragoste sinceră pentru această comună, în care a petrecut timp de 20 ani, a dovedit, că nu i-a fost fiu vitreg, că în mijlocul acestui popor niciodată nu s'a simțit străin sau venetic, cum unora din zilele noastre — durere — le place a se socoti:

Gheorghe Bariț.

— Notițe și aprecieri din viața lui. —

Conferință ținută la serbarea centenarului nașterii lui G. Bariț, la 14/27 Mai c. în Brașov, de Silvestru Moldovan.

— (Urmare). —

Bariț dezvoltă în cele două comitete o activitate uriașă și stătu în Sibiu preste patru luni, până în 11 Mart. 1849 când Sibiuul a fost ocupat de Unguri. În ultimele momente *Bariț* părăsi Sibiuul și se refugiă în România, împreună cu alți membrii ai comitetului și cu comandantul militar al Ardealului, br. *Puchner*. După mai multe peripecii, *Bariț* se stabilă în Câmpina, unde se întâlnește cu familia sa, care intrase pe la *Predeal* în România, dar fu jăfuită de câtră rebelii unguri de toată averea. *Bariț* stătu la *Câmpina* trei luni, când în o noapte din Iunie a fost arestat de Ruși. Aci trebuie să reamintim, că partidul rusesc al boierilor conservativi din Muntenia avea mare ură asupra Românilor cărturari din Ardeal, pe

cari îi considerau de rebeli și comuniști, dușmanii ai marelui proprietăți. Ei erau denunțați la Ruși ca dușmanii și trădători, cari ar avea legături secrete cu rebelii unguri, etc. În urma acestor informații false mulți din Români ardeleni, refugiați în Muntenia, au fost arestați și ținuti în închisoare 5—6 săptămâni. Neputându-se însă dovedi nici un act de trădare, au fost eliberați, iar unii din ei au fost scoși în Bucovina, pe teritor austriac. Între aceștia a fost și *Bariț*, care a trecut acum prin nouă suferințe. El a fost dus de la *Câmpina* la *Plonești*, unde a fost ținut sub pază două săptămâni, apoi fu exortat în Bucovina, la *Cernăuți*. Abia sosi aici și maiorul austriac bar. *Barko* îl ferecă în lanțuri și-l depuse în arest, socotind, că e un șpion de-al rebelilor unguri. Dar la întrevinirea lui *George Hurmuzachi*, *Bariț* a fost în curând eliberat și rămâne în Bucovina trei luni, bucurându-se de ospitalitatea generoasei familii *Hurmuzachi*. El se întoarse în Ardeal abia după pacificarea țării și sosi la Brașov în 18 Oct. 1849.

Cu anul 1850 o nouă eră se deschide pentru țările și popoarele monar-

hie austro-ungare. Nouă direcții și noue lupte să încep. *Bariț* își reia și el rolul de luptător pentru neam. Alt bărbat, după prigonirile, ce îndurase până aci și după mizeriile, prin care trecuse, s'ar fi retras de pe terenul public și și-ar fi căutat o ocupațiune mai liniștită, căci putea să-și aleagă d. e. cariera de preot sau profesor. Lasă, că publicul românesc îl chema din nou în arena luptelor, dar nici firea și caracterul său nu-l lăsa să stea retras, năcutiv. Era vorba tot de neam, de drepturile lui, de progresul lui. Acest criteriu decide. Și iată-l pe *Bariț* aruncându-se din nou și cu toată forța în valurile politice militante.

Deja cu finea lunii *Decembrie* 1849 își pornește din nou foile, sistate în decursul revoluțiunii. Dar timpurile erau și acum grele. În țările monarhie se instăpânise regimul absolutistic-militar, bănuitor pentru ori ce mișcare sau idei politice mai liberale. Censura se aplica cu severitate și aceștia îi căzură jertfă foile lui *Bariț*. Abia pornite și ele fură suprimate în Febr. 1850 din cauză, că *Bariț* a început să publice raportul lui *Iancu*, apărut în Viena în l. germană. Numai în *Septembrie* din

aceiaș an se dădu concesiie să reapeară «*Gazeta*», dar cu un nou redactor, a-nume *Iacob Murășianu*, care era profesor în Brașov încă dinaintea de 1848. *Bariț* rămase colaborator. Așa foile, sub severitatea censurei abia vegetau și aceasta a ținut până la 1860—61, când se dădu și presei o libertate oarecare.

Cu anul 1861 după patenta imperială din *Februarie*, se începură frământările și luptele politice în întreaga monarhie. Români luau și ei parte la ele. Se ținau consultări, adunări și conferențe, spre a clarifica situația și a fixa atitudinea poporului românesc. La toate aceste *Bariț* lua partea leului, dănd sfaturi, îndemnuiri și directive hotărâte. În dieta ardeleană din 1863/4 el a fost numit regalist și ales de două ori între deputații ardeleni, trimiși în parlamentul central din Viena. Între anii 1861—65. *Bariț* a făcut 14 călătorii între Brașov, Sibiu și Viena în afacerile publice ale poporului românesc și ale țării Ardealului. Prin anii 1865—67. *Bariț* a purtat lupte grele și cerbicioase pentru autonomia Ardealului, combătând cu vehemență și pe unioniștii români din Ardeal. Și rămase a-dănc intristat când văzu că la 1867.

Români au fost sacrificați unor scopuri superioare de stat. O lume întregă de speranțe se zdobri atunci în sufletul mare al acestui bărbat, razele unui viitor mai fericit al neamului românesc păreau a se întunece. Trebuiau începute acum nouă lupte naționale în era constituțională. *Bariț* se angajă din nou la muncă. Strămutându-se la Sibiu, întemeie la 1878 ziarul politic «*Observatorul*», pe care îl scoase până la 1885. Nu scăpă însă nici acum de persecuții, căci în cei 7 ani, cău a fost redactor, îi s'au întentat trei procese de presă. Organizându-se la 1881 partidul național român, *Bariț* a fost ales membru în comitet, iar la 1884 prezident al partidului, pe care l-a condus până la 1887. În acest an, după o muncă istovitoare de 50 de ani, s'a retras definitiv de pe terenul politicii militante.

De aci înainte *Bariț* se dedică până la moarte, întâmplată la 1893 exclusiv lucrărilor și cercetărilor sale istorice și unei munci culturale intensive.

(Va urma).

Pe seama posterității însemnez, că dela festivalul lui George Bariț, care atâtă bine a făcut comunei acesteia, au absentat unii domni și-au absentat conducătorii primăriei comunale. Însemnez cu plăcere însă, că deputatul dietal Traugott Copony, conducătorul și stăpânul de acum al fabricii de hârtie, a ținut să-și exprime sentimentul său de venerație față de marele George Bariț printr-o scrisoare adresată aranjatorilor festivalului și printr-o donațiune de una sută coroane făcută în memoria lui.

Seara la 7 oare a avut loc o masă comună în hotelul comunal.

Zernensis.

In Blaj.

Societatea de lectură »Inocențiu M. Clain« a teologilor din Blaj aranjează o serbare a comemorării de 100 de ani, dela nașterea lui George Barițiu, Duminecă în 2 Iunie st. n. 1912, după sf. Liturgie, în sala de gimnastică.

Program:

1. George Bariț, conferință de Ioan Crișan a. III. 2. Ps. 23. de Muzicescu, cor. 3. Noi, Oct. Goga, declamație de Emil Ștefănuț a. L. 4. Serenadă, de Ion Bacău, cor. 5. Fragment epic de Gheorghe Coșbuc, decl. de Ion Spătaru a. I. 6. Relatoarea acasă, I. Mureșianu, cor. 7. Marș, orchestră, Ion Bacău.

Din România.

Muzeul Basarabean.

Eri dimineață s-a deschis Muzeul Basarabean, organizat din inițiativa și munca d-lui N. Iorga în localul Ligei Culturale din București. La deschiderea acestui muzeu — de acte, hărți, fotografii și amintiri referitoare la Basarabia — a asistat un foarte mare număr de membri ai Ligei, profesori, studenți și personalități din clasa intelectuală. S-a oficiat un serviciu divin de către părintele C. Busuioac și părintele Gh. Rădulescu, ambii, membri ai Ligei culturale.

Cu acest prilej dl Virgil Arion, președintele Ligei Culturale a rostit următoarea cuvântare:

Pomenim printr-o rugăciune pentru frații noștri, cari sunt, după cuvântul bisericii, „în robie și scârbă“ și prin redesteptarea amintirilor trecutului ziua nenorocită, pentru noi, a răpirei Basarabiei. Afirmăm astfel legătura, care ne unește cu frații noștri moldovenii din Rusia. Cuvântul apostolului Pavel, că: cei uniți în dragostea lui Kristus formează un trup, — se adevărește și pentru națiuni. Dragostea unește neamurile și ele fac un trup chiar atunci, când hotarele politice le despart. Poporul român a fost la 1812 victima nedreptății, dar cât timp vom păstra în inimile noastre conștiința dreptului nostru, nu vom fi învinși. Învinși nu vom fi, decât în ziua, când în noi se vor șterge amintirile trecutului. Cât timp nu vom uita pe Românii din Basarabia, cât timp va bate un suflet în ei și în noi, cât timp vom păstra nădejdea unirii noastre în viitor, nu vom fi învinși. Dreptul e cu noi, și conștiința dreptului nostru ne va da destulă energie pentru o luptă pentru răscăierea lui în viitor“.

— Membrii Ligei Culturale vor continua timp de o săptămână activitatea pentru strângerea unui fond destinat înființării unui internat al studenților basarabeni. S-a pus în vânzare magistrala lucrare istorică »Basarabia Noastră« pe care savantul nostru istoric și luptător naționalist d-l N. Iorga a scris-o cu prilejul centenarului răpirii Basarabiei.

Dela Academice.

În ședința Academiei din 12 Mai a. d-nul D. Sturza a rostit o frumoasă cuvântare — omagiu memoriei lui Bariț — din incidentul împlinirii a 100 ani de la nașterea acestuia.

În aceeași ședință președintele Academiei, d-nul I. C. Negruzzi, a dat pentru colecțiunile Academiei câteva scrisori adresate lui G. Bariț de Const. Negruzzi.

— D-nul Pericle Papahagi a dăruit Academiei două vase vechi, de un vas cel puțin. Pe unul dintre ele sunt scrise cu litere grecești și cuvinte românești, câteva versuri în dialectul macedo-ron. An. Importanța lor constă în faptul, că se dovedește prin aceasta existența culturii naționale la Români din Thesalia și Epir.

— Academia a acordat până acum un singur premiu anume premiul Hagi-Vasile de 5000 lei d-lui Dr. I. Nistor, profesor în Bucovina pentru lucrarea sa, scrisă în limba germană: *Relatiunile comerciale ale Moldovei în veacul al XIV. XV și XVI. Probabil că premiul Năsturel de patru mii lei se va acorda d-lui profesor Ticktin, pentru lucrarea sa „Dicționar Romano-German, iar premiul Adamachi de 5000 lei poetului P. Cerna, pentru volumul său „Poezii“.*

Epilog la expoziția de vite din Brașov.

București, Mai 1912.

Expoziția de vite ținută în zilele de 16—18 Mai a. c. în Brașov «sub Strajă», aranjată de «Reuniunea agricolă săsească ardeleană» a compatrioților noștri sași, a fost bine cercetată și destul de instructivă și pentru poporul de rând. Ea ne-a dat ocaziunea să vedem cum lucrează compatrioții noștri sași pe terenul ameliorației vitelor, iar guvernului ocaziunea să-și afirme încă odată marea sa dragoste către sași și către acest colț de țară. D-nul consilier ministerial în retragere și deputat în cameră, Pirkner, în discursul festiv a căutat să ratifice politica vamală a guvernelor ungare, care tocmai aci în acest colț de țară a dat rezultatele cele mai bătătoare la ochi și care trebuie, după d-sa, să devină un centru de cultură intensivă a vitelor și animalelor de tot soiul. Însă o expoziție de vite aranjată la așa așa zicând a marilor economi de vite, fără de concursul acestora, și fără de a-i băga pe aceștia în seamă, este tot ce poate fi mai — declarat. D-nul vicar Herfurth în salutarea din partea agricultorilor Țării Bărsel, a spus, că între cei 20000 de mici cultivatori (sași) marea majoritate sunt proprietari a câte 7—8 jugăre în termin mediu și că agricultura a făcut progrese uimitoare în cele 2 decenii din urmă. Pentru sași — așa zice pentru națiunea săsească întreagă — cu reducerile acordate pe calea ferată expoziția a avut folosul mare de a-l pune pe țărani sași în contact direct cu năzuințele țărănilor ghiburii din Țara Bărsel, și cunoscând Brașovul și frumoasele sate din jurul lui și încetivă și agricultura lor. Aceste de sigur că și vor da roadele lor din punct de vedere educațional săsesc. S-au espus în total cam 800 vite cornute, 200 cai, 300 porci și 100 de oi.

Din punct de vedere zootehnic ce să zicem? Doar că Bărsanii au reușit cu vre-o 2 decenii să-și schimbe rasele de vite indigene cu totul înlocuindu-le pe cele albe, sure cu vitele roșcate de rasa Pinzgau. În cât privește schimbarea direcțiunii în creșterea cailor cu cai grei de povară — de rasa Pinzgau — în care punct țărani sași s-au pus în opoziție crâcnă cu guvernul — de aceștia nici nu au fost băgați în seamă — și experiențele datează deabia de vr'o 8—10 ani. Cu toată munificența și liberalitatea guvernului, care le-a dat însemnate premii de câte 2—3—5000 coroane în suma totală de peste 16000 coroane din partea statului lucrurile nu se vor schimba mult pe când reununile săsești au acordat premii tare modeste de câte 30, 40, 60—100 coroane. Cele mai mari din partea Casei de păstrare a fost de 200 coroane, care s-a acordat celor, cari poate nu aveau lipsă de încurajare. *Reversul* la întrebarea — câte vite au fost expuse și câte s-au vândut din ele? și ce tranzacțiuni s-au făcut, fie în interior fie pentru export în România? Doar acestea sunt lucrul principal și scopul fiecărei expoziții de așa natură! Aproape ca nici unul și expozații au rămas mai mult decât plouați. Au espus vite mai multe și tot frumoase satele săsești afară de teritorul Țării Bărsel cele, cari au avut totdeauna și au și astăzi un însemnat conținut de vite de vsoare superioară, fiindcă au pământ abundente, nu le-au distrus prin comasare Ungra: Cața-Bărcut și aitele. În privința încurajării

creșterii raționale ale vitelor, nu cu gogoși se crece vitele să ne ferte d-l Consilier ministerial în pensiu — că în acest colț de țară până acum 5—6 ani era cofa, un litru de lapte cu 8—10 cr.—și punctul de carne cu 20—25—30 cr. S'a înființat lăptăria cooperativă — care se luptă cu moartea — s-a schimbat rasa de vite înlocuind bivolițele cu vase de rasa Pinzgau, dar laptele în loc de lăptărie prin producerea lui în masă și prin concentrarea lui să obțină mai bună utilizare. I-au scumpit la 30—36 fleri litru — kilo de carne la 1 cor. 60, 1 cor. 80 fleri, așa că bietului muncitor industrial și agricol, abia li mai dă mâna să mai mănânce 1 kilo de carne la săptămâna întreagă.

(Va urma).

ȘTIRI.

— 17 Mai 1912.

Pentru »Asociațiune«. După cum suntem informați, decedatul medic Dr. Simion Stoica aproape întreaga sa avere a testat-o »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«.

Telegraful fără fir și noul receptor. D-nul căpitan Dan Zeharia din marina militară română a inventat un nou receptor de multă utilitate, care se va aplica la telegrafia fără fir. D-sa a sosit în București pentru a face câteva experiențe. Aceste experiențe vor fi continuate în urmă la Constanța pe diferite vehicule. La sfârșit experiențele se vor face în mod definitiv pe hidroplanul »Voisin« aflător la Constanța și dăruit ministerului de Răsboi român de principele Valentin Bibescu.

Potopurile pricinuite de ploile ultime au cauzat în toate părțile țării ravagii cumplite. O telegramă din Oradea-mare anunță revărsarea Crișului și a râului Berettyó. Locuințele muncitorilor, aparținători societății industriale-silvanale au fost în parte distruse. Apele au dus cu sine și o mare cantitate de lemne. Râul Bistra a inundat cinci localități, ducând cu sine două poduri. *O fetiță și o ciurdă de vaci au căzut de pe un pod și s'au înecat.* Țigăria și locuințele lucrătorilor din Deda au fost distruse.

O telegramă din Timișoara anunță inundarea comunelor Deta și Gâtaia.

În Imgoș apele au început să se retragă. Numai pivnițele mai sunt inundate. Ravagiile pricinuite sunt însă grozave. Două străzi au fost cu totul distruse. 289 case s'au prăbușit rămânând fără adăpost 1893 familii cu 8429 membrii. Număroase animale de casă au pierit. Pagubele trec de un milion coroane.

Explozie în fața parlamentului ungar. Mare panică a produs alățeseară explozia unui cartuş de dinamită în dosul edificiului parlamentului, fără a produce însă vre-o pagubă. Deși circulația în jurul parlamentului a fost destul de mare, nu a fost nimeni rănit. După părerea oamenilor competenți cartuşul, care a explodat, a fost unul din cele întrebunțate în pescuit sau la cariere. Autorul acestui atentat pare a fi, după depozitiile mai multor martori, un tânăr de 20—22 ani.

Reprezentări cinematografice în biserică. Din Roma se anunță, că în urma intervențiunii instituțiilor științifice și școlare, Vaticanul a consimțit ca să se dea reprezentări cinematografice în bisericile catolice, sub condiție ca subiectul filmelor să fie luat din istoria biblică. Papa a dispus separațiunea sexelor în timpul reprezentațiilor.

Greva din Londra. Numai de câteva zile s-au pus muncitorii de docuri în grevă și urmările se simt grozav în capitala Angliei. Prețurile alimentelor s-au ridicat atât de mult, încât dacă mai ține greva numai câteva zile, populația mai săracă e amenințată să piară de foame. Situația e cu atât mai critică, căci după cum se anunță din Londra, comitetul executiv al cărușilor a hotărât greva generală în toată Anglia. La mișcarea lor pare că se vor alătura și impiegații tramvaielor, cari de asemenea amenință cu greva. La adunarea muncitorilor, care a avut loc la Trafalgar-Square au luat parte 100 mii persoane. De pe trei tribune au ținut cuvântări oratorii și au împărțit mulțimii broșuri volante, cari cuprind postulatele lor. Din partea conducătorilor mișcării s-a atras atenția muncitorilor să se abțină de la orice acte de sabotaj.

Schimbarul cursului râului Lajta. Trei comune Lajtaszen, mik'ós, Lajtapordány

și Vimpác aflătoare pe teritoriul ungar lângă râul Lajta, care formează granița între Austria și Ungaria, au înaintat o petiție ministeriului de agricultură, în care cer ca să se întreprindă pentru cauza lor și să nu lase aceste comune să se prăpădească. E vorba de schimbarea cursului râului Lajta, pe care mai multe comune austriace proiectează să-l conducă pe un nou canal pe teritoriul austriac, ca apa acestui râu să o folosească spre scopuri industriale. Din această cauză numitele comune ungare au înaintat ministerului de agricultură petiția mai sus amintită, bazându-se pe deoarte pe motivul că austriacii n-au drept să schimbe cursul unui râu ce formează granița, iar pe de altă parte, arătând că schimbarea cursului acestui râu are urmări foarte păgubitoare pentru fertilitatea pământului lor.

Un atentat plănuit contra regelui Bulgariei. Din Sofia se anunță, că poliția a izbutit să aresteze pe un anarhist, care după câte se afirmă, de mai multe zile se afla acolo cu intenția de a atenta la viața regelui Ferdinand. El se numește Vladimir Naidenoff. E tânăr și e bine cunoscut de poliție, fiind arestat și acum trei ani tot pentru un atentat plănuit asupra regelui Ferdinand. Fiind condamnat atunci la 6 ani închisoare, el a izbutit să evadeze după o jumătate de an și să se refugieze în Macedonia, unde s'a asociat la secta de revoluționari și anarhiști: »Mâna roșie«. Acum vre-o două săptămâni, siguranța din Sofia a fost înștiințată că Naidenoff a plecat înspre Varna. În Varna Naidenoff a vizitat pe consulul turcesc și i-a cerut bani pentru îndeplinirea misiunii, cu care zicea că e însărcinat. Consulul turc a atras atunci atenția poliției bulgare asupra individului ce i se părea suspect; iar poliția l'a arestat alături în călătoria sa de la Varna la Sofia. Naidenoff voia să atenteze la viața perechi regale bulgare, cu ocazia plecării acesteia la Viena. Asupra lui au fost găsite două revolvere și numeroase cartușe de dinamită.

Grevă pe liniile ferate spaniole. Impiegații căilor ferate din Spania, cari până acum declaraseră greva numai pe unele linii ale țării, au hotărât greva generală. Autoritățile au luat întinse măsuri de precauțiune, cu toate că până acum ordinea n-a fost turburată. Liniile ferate, în special tunelurile și podurile sunt păzite de miliție. Trenurile sunt escortate de soldați. Cu toate acestea, impiegații părăsesc trenurile în mijlocul câmpului. Numărul impiegaților greviști din Sevilla se ridică la 6 mii.

Tren jefuit. Expresul Paris-Montecarlo a fost jefuit Sâmbătă între Nizza și Montecarlo. Pe când trenul urca o pantă, niște bandiți s'au urcat în cupele de poștă și după ce au legat pe cei doi funcționari, au furat toți sacii poștali. Hoții au dispărut apoi fără a li-se ști de urmă. Suma furată încă n-a fost stabilită.

Spre eternă amintire. Din tristul incident al trecerii la cele eterne a fericitului în domnul Luiza Făgărășan — fostă membră tundatoare, vice-președintă și în urmă președintă de onoare la reun. femeilor rom. gr. cat. din Făgărăș și jur, — reuniunea își exprimă adâncă durere și profundă jale pentru această ireparabilă pierdere, recunoscut și constat fiind că în răposata, reuniunea a perdat pe cea mai zelosă și activă membră.

Drept cunună neperitoare, membrele reun. vor depune la timpul său o anumită sumă în fondul »Popului de Crăciun« întemeiat pentru ajutorarea elevilor săraci dela școala gr. cat. locală.

Fie-i țărâna ușoară și amintirea în veci neuitată!

Din încredințarea biroului reun. femeilor rom. gr. cat. din Făgărăș și jur. — Andreiu Stroia, secretar.

Din Brașov și Țara-Bărsel.

Maialul școalelor noastre. Favorizați pe un timp plăcut elevii școalelor noastre centrale au făcut astăzi obținuta excursiune în Stejeriș.

Comandantul corpului XII de armată generalul de infanterie Hermann Kúvess a sosit ieri seara la Brașov și a luat parte astăzi la exercițiile garnizoanei în Poiană.

Din Zărnești ni se scrie: Marți a a treia zi de Rosalii, s'a celebrat în biserică din Zărnești, serviciul divin în sobor prin 11 preoți sub conducerea protopopului tractual. Preotul George

Babeș (Sohodol) a ținut o predică înălțătoare de suflete despre cercetarea sfinției biserice. După serviciul divin preoții dimpreună cu tot poporul credincios au ieșit în procesiune impozantă la sămânături, unde s'a oficiat sfințirea apei, și a predicat preotul Victor Puscaru (Sohodol) făcând o adâncă impresie asupra ascultătorilor.

Cununie. D-șoara Marioara Cris-tocca și d-nul Gheorghe N. Clurcu își vor celebra cununia religioasă Duminecă în 2 Iunie st. n. a. c., la orele 5 p. m. în biserică sf.-tei Adormiri din Cetate-Brașov. Cernatu,—Brașov.

Corul bisericei gr. or. române a »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechi invită la Producțiunea muzicală-teatrală împreună cu dans, ce o va aranja Sâmbătă, în 19 Mai v. (1 Iunie n.) 1912 în sala cea mare a Redoutei, la 7 și jum. ore seara precis. Programul l-am publicat într'un număr anterior.

Mulțumită.

Pentru multele dovezi de sinceră participare la durerea ce am îndurat prin moartea soțului meu Simion Stoica, medic în Abrud, pe calea aceasta trimis tuturor cele mai adânci simțite mulțumite.

Abrud, în 27 Maiu 1912.

V. Elisabeta Letiția Stoica.

Din desp. »Asociațiunii«.

— Despărțământul M.-Oșorheiu. —

Comitetul despărțământului Murășorheiu al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« va ținea în 2 Iunie a. c. pelegeri populare și anume: în comuna Nirașteu, Medișfalău, Murășancraiu, Murășangiorgiu și Răciul de câmpie la 11 oare a. m. iar în comuna Malom-falău, Sântana de Murăș, Nazna, Ceuaș și Ulieș la 3 oare p. m., la cari invită pe toți aceia, cari doresc înaintarea poporului nostru.

Nicolau Vulu,

Dr. Bucur Băra,

dir. desp.

secretar.

Cărți și reviste.

În editura »Minerveic« din București au apărut următoarele scrieri:

- I. Nenișescu, Poezii, ediție completă.
- C. Negruzzi, Opere complete, vol. III. Teatru.
- Ion Ciocărlan, Trailul nostru.
- S. Mehedinți, Cătră noua generație.
- Prețul fiecărui vol. Lei 1.50.
- Ion Gorun, Lume năcăjită. Povestiri. Prețul Lei 2.
- Din Biblioteca »Minerveic« au apărut:
 - Nr. 115. Pagini romane, de Teod. Simons.
 - Nr. 116. Amorul mascat de H. de Balzac.
 - Nr. 118. Povestiri extraordinare de Edgar Poe.
 - 119. Prințesa din Babilon de Voltaire.
 - 120. Icoane din viața plantelor și animalelor.
 - Fiecare număr 30 bani.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisco & Comp.

Redactor responsabil: Ioan Brolea.

Flori proaspete

se află în bogat asortiment în

Hala de flori

Wilhelm Fink,

Strada Vamei 36.

Palatul Celul, vis-à-vis de cafeneau Transilvania. — Telefon Nr. 88.

Recomandă grădinăritul tehnic pentru aranjarea de grădini moderne la case

FRAȚII SIMAY, Brașov Târgul grâului 3.

Proprietari Emil Bologa și soții

Recomandă toate articolele cele mai moderne pentru dame și domni.
Stofe, Mătăsării, Confecțiuni, Bluze și ruțarie solidă pentru trusouri.
Serviciu prompt și prețuri moderate.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1911		1912	
7 Maiu		28 Aprilie 5 Maiu	
A c t i v :			
173.748,222	122905222 Reser.met. aur 156320272	218.405,883	218.278,272
1.502,338	50843000 „ Trare aur 61.958,000	903,985	927,248
110.969,831	Argint și diverse monede	178.070,142	192.960,747
22.580,961	Portofoliu Român și străin.	14.458,855	15.704,570
11.999,789	*Impr. pe efec. publice 7.017,200	11.941,791	11.941,791
17.856,442	„ „ in et-corent 8.687,370	17.506,377	17.506,377
4.284,121	Efectele Capital. Social.	4.191,821	4.191,821
6.021,993	Efecte fondului de rezervă	6.097,867	6.098,943
736,074	Imobile	801,625	801,658
743,862	Mobilier și Mașini de Imprimerie	795,836	807,019
111.550,935	Cheltueli de Administrațiune	105.707,855	106.821,255
17.805,708	Depozite libere	25.184,504	20.695,804
45.733,185	Conturi de valori	72.852,590	58.723,066
525,533,461	Conturi curente	656.918,331	655.458,571
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
30.359,907	Fond de rezervă	32.381,958	32.381,958
4.461,614	Fondul amortis. imob. și material	4.766,612	4.766,612
338.356,680	Bilete de Bancă în circulațiune	468.387,340	465.697,420
1.550,439	Dobânzi și beneficii diverse	1.954,749	2.085,173
111.550,935	Depozite de retras	105.707,055	106.821,255
27.253.886	Conturi diverse, sold	31.720.617	31.706,153
525.533.461	Scomptul 5% * Dobânda 5%	656.918,331	655.458,571

Novități de primăvară!

In atentiunea On. public cumpărător!

Mi-a sosit cele mai moderne

Pardesiuri de dame pentru primăvară,

Costume, Pardesiuri de fetițe,

rochii în asortiment bogat.

Rog on. cumpărători a se convinge despre capabilitatea mea de concurență, și dacă nu va cumpăra.

Cu toată stima:

Goldmann N. P.

Magazin modern de îmbrăcăminte de dame.

Brașov, Tîrgul Inului Nr. 28.

Telefon 205.

Novități de primăvară!

Stabilimentul de hidroterapie din Brașov

instalat pe lângă băile de aburi ale Eforiei școlare române gr. or. s'a deschis la 1 Maiu st. n.

Stabilimentul este aranjat conform cerințelor timpului modern și provăzut cu aparatele de cură cele mai perfecte.

Există două secții separate: una pentru domni și alta pentru doamne.

Stabilimentul este condus de d-l Dr. G. Baiulescu și bolnavii fac cura cu apă în mod sistematic și rațional, după prescripția medicului dirigent.

D-l Dr. Baiulescu dă consultațiuni în stabiliment în fiecare zi dimineața dela oarele 7—9 și după amiază dela 4—5.

1—25

Eforia școlilor centrale gr. or. române din Brassó. Administrația băilor.

Anunț de licitație.

În 17 și 18 Iuni st. n. 1912 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 19 Mart. 1911 până inclusive în 13 Maiu 1911 și a nume: sub numărul 3919—1911, până inclusive cu Nr. 6597—1911 al cărui termen a expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul Casei de zăoaga, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericele, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și attele.

Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau înoarea amanetelor se poate face numai până cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 23 Maiu 1912.

1—31. Casa de amanetare orășenească.

Magazin de concurență,

Strada Porții Nr. 59, vis-a-vis cu hotel „Coroană“.

Puteți cumpăra cu prețuri ieftine și fixe: dantele panglice, brodarie, couverte pentru pat, covoare, ciorapi, albituri, baste, umbrele de soareși ploae, bastoane, cravate, corsete a-grafe, perii de dinți, săpunuri și parfumuri.

Cu stimă:

Adolf Rozenfeld.

Unelte de drogărie.

Butoae dela 25—1500 de litri, putini, vane de bae, sunt de vânzare cu preț ieftin.

ST. BEER, BRAȘOV, STRADA NEAGRĂ Nr. 16.

Tot acolo se află și un preparat foarte bun pentru stărpirea Clotănilor și Șoarecilor, în pachete de 1 cor.— 2 cor. și 3 coroane.

Zilnic cafea prăjită cu propria prăjitorie.

Am onoarea a aduce la cunoștința on. public că i stă la dispoziție în cantități mari zarzavaturi, trufanda proaspete zilnic, cu preț ieftin on muștirii.

FRAȚII GINGOLD

Strada Hirscher 4 — Casa proprie. — Telefon 316.

Articoli de băcănie, dulceturi, fructe sudice, făină, zarzavaturi, trufanda, sardine, con-
:: — — serve en gros. — — ::

Deposit mare de zaharicale. Marfa dela 140—2 coroane.

Mare deposit de Stollwerck și Karamelle.

Zilnic somn proaspăt. Pește sărat en-gros.

Nouă firmă românească

IOAN V. FÊT

Budapesta, Nagymező-utca 36 b.

MOTOARE

cu benzin, uleu brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: Treerătoare cu motor, maenji și mână, pluguri grăpi etc. Pompe de fântâni și incendiu cu forță motorică. Mări. Mașini de sămănat cu mână, cari în urma efințității precisiunii și manuei ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, Catalog ilustrat și Preliminar la dorință GRATIS și FRANCO.

Specialist

C. s. r. privilegiate

Bandaje de vătămătură

cu pelote de gumă sunt cele mai perfecte.

Cingători pentru dame și bărbați pentru toate boalele de stomac și burță

Giorapi de gumă pentru căroci

Picioare artificiale, mâni artificiale pentru amputați

preum și aparate de umblat pentru cei strâmbi brettele ortopedice pentru copii și ftițe.

Mașini ortopedice, Corsete artificiale, ftițe.

Toate articolele pentru tratamentul bolnavilor după cel mai nou sistem al tehnicii moderne cu prețurile cele mai ieftine, originale ale fabricii.

Preț-curent ilustrat cu circa 3000 ilustrați și cu instrucția de folosire trimite gratis și franco Fabrica c. s. r. de bandaje de specialități medicale

Keleti J. BUDAPES, IV., Prov. Korona-herozeg utoza 17.

Fondată 1878. Telefon 13—76.

Mobile în fiecare stil și execuție, se gă-
sesc ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la

Asociațiunea de vânzare de mobile,

Strada Vămii Nro 36.

Tot aci se găsesc dormitoare, elegante, sofragerii, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.

Covoare de Tolnay cu prețul fabricii se capătă numai aici.

— — Se servește cu preliminar de prețuri gratuit. — —

Avis. Din cauza sezonului înaintat se vinde, asortimentul bogat de pălării de

Dame, Fetițe și Băeți

cu preț foarte ieftin.

Iohanna Schmidt,

Salon de mode de Dame, Strada Prundului Nr. 9.

1—6,

AVIZ!

Subscrieul atrag atentiunea On. public românesc din loc și dela sate cu deosebire apelez la sprijinul inteligenței române a mă iucuraja în meseria mea de văpsitor de mobile și zidiri. Stau la dispoziția On. public cu cele mai nouă și moderne modele. Pentru înlesnire pot fi avisat printr'o carte postală la adresa:

Nicolaie Renel,

măestru văpsitor. (1—52.)

Brașov, Pe Coastă Nr. 19.

Wilhelm Csallner,

turtar.

BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 30.

Produce cele mai bune și fine turtă dăci cu dărcuri, migdale, plper și turtă de Nürnberg.

Pentru restaurante oele r ai fine prăjituri desert.

Tot acolo se capătă Met de miere foarte fin și cu efect vindcător.

Pentru pomeni recunoscută turtă dulce a lui Csallner.

Vânzătorilor s: dă rabat.